

49632 - Zekat İle Fıtır Sadakası Arasındaki Fark

Soru

İslam'ın beş rüknünden biri olan zekât, Ramazan'da verilen zekâttan farklı mı?

Detaylı cevap

Evet, İslam'ın beş rüknünden biri olan zekât, Ramazan'da verilen zekâttan farklıdır.

Birincisi, belirli varlıklarda vacip olur.

1-Küçük ve büyük baş hayvanlarda (Deve, sığır, koyun)

2-Altın ve gümüş ve aynı şekilde zamanımızdaki para birimleri.

3-Ticaret malları.

4-Topraktan çıkanlar bu da iki hususu kapsar:

Birincisi: Ekin ve meyveler. Alimler dört çeşitte vacip olduğuna ittifak etmişlerdir. Bunlar: Buğday, arpa, hurma ve kuru üzüm. Bunların dışındaki mahsullerde ihtilaf etmişlerdir.

İkincisi: Müslümanın gömülü olarak çıkardığı kâfirlerin hazineleri.

Şeyhulislam İbn Teymiye Rahimehullah, İbn Munzir Rahimehullah'dan şöyle rivayet eder: İlim ehli zekâtın dokuz şeyde vacip olduğuna dair icma etmiştir: Deve, sığır, koyun, altın, gümüş, buğday, arpa, hurma ve kuru üzüm. Her bir ürün zekât nisabına ulaştığında zekâtı vacip olur. Bunların dışındaki varlıklarda ihtilaf edilmiştir. (Mecmu Fetava 10/25)

Bu varlıklarda belirli şartlar oluştuğunda şeriatın belirlediği miktarda zekât vacip olur. Daha detaylı bilgi için sitenin zekât bölümüne bakınız.

Bu zekât İslam'ın bir rüknü olup inkar eden kişi kafir olur. Bunu vermeyen kimse kesin olarak fasık olur. Müslüman yönetici durumunda olan kişi, bu zekâtı zorla alabilir. Şayet kişi bunu vermez ve akrabasına sığınsa bile verinceye kadar onlarla savaşılar.

Abdullah bin Ömer Radiyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in şöyle dediğini işitmiştir: "İslâm, beş temel üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûl'ü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, Ramazân orucunu tutmak ve hacca gitmek". (Buhari 8, Muslim 16)

İbni Ömer radiyallahu anhümâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:"Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in, Allah'ın elçisi olduğuna şehâdet edinceye, namazı kılıp zekâtı verinceye kadar insanlarla savaşmam bana emrolundu. Bunları yaparlarsa, -İslâm'ın hakkı olan hadler hariç- canlarını, mallarını benden korumuş olurlar. Gerçek durumlarının hesabını görmek ise Allah'a kalmıştır." (Buhari 25, Muslim 22)

Sahabeler zekâtı vermeyenlerle savaşılacağına dair icma etmişlerdir:

Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem vefat edince, ondan sonra Hazreti Ebu Bekir Radiyallahu Anhu halife seçildi. Bunun üzerine bedevilerden bir kısmı mürted oldu. (Ebu Bekir r.a halife olarak onlarla savaşmaya karar verince) Ömer r.a: "Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem): "İnsanlar lailaheillallah deyinceye kadar onlarla savaşmaya emrolundum. Bunu söylediler mi, benden mallarını ve nefislerini korurlar. (İslam'ın) hakkı hariç artık hesapları da Allah'a kalmıştır!" demiş iken, sen nasıl insanlarla savaşırınsın?" dedi. Ebu Bekir: "Allah'a yemin olsun, namazla zekatın arasını ayıranlarla savaşacağım. Zira zekât, malın hakkıdır. Vallahi, Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'e vermekte oldukları bir oğlağı vermekten vazgeçseler, onu almak için onlarla savaşacağım" dedi. Hazreti Ömer sonradan demiştir ki: "Allah'a yemin ederim, anladım ki, Ebu Bekir'in bu görüşü, Allah'ın savaş meselesinde ona ilhamından başka bir şey değildi. İyice anladım ki, bu karar hakmış." (Buhari 1400, Muslim 20)

Ramazân'ın sonunda vacip olan zekât ise, fitre sadakasıdır. Alimler bunun vacip olduğuna dair icma etmişlerdir. (Tarh el Tesrib 4/46)

Fitre, vaciplik ve konum açısından zekâtтан daha düşüktür. Fitre, İslam'ın rükünlerindenn bir rükün değildir. Bunu inkâr eden kâfir olmaz. Fitre/fitir sadakası birçok hadiste bahsi

geçmiştir. İbn Ömer Radiyallahu anhu şöyle anlatır: Resulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem, köle, hür, erkek, kadın, küçük ya da büyük olsun Müslümanlara bir sa' hurma veya bir sa' arpayı fitir sadakası olarak vermelerini farz kılmıştır. (Ramazan bayramı) namazına gitmeden önce bunun ödenmesini emretmiştir. (Buhari 1503, Muslim 984)

İbn Abbâs Radiyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, fitir sadakasını oruçluyu faydasız ve müstehcen söz ve fiillerden temizleyici, fakirlere de yiyecek olmak üzere farz kıldı. Kim onu bayram namazından önce verirse, o kabul olunmuş bir zekâttır. Kim de onu bayram namazından sonra verirse, o sadakalardan bir sadakadır. (Ebu Davud 1609, Elbani Hasen demiştir.) daha detaylı bilgi için ([12459](#)) nolu sorunun cevabına bakınız.

En iyisini Allah bilir.